

ЛІТЕРАТУРА

(українська та зарубіжна)

8 клас

Завдання
для перевірки результатів навчання
учнів/учениць за темою
«Українські народні історичні пісні.
“Пісня про Байду”»
за підручником авторського колективу
Ольги Ніколенко
(К.: ВЦ «Академія», 2024)

Авторка – вчителька Олена Гвоздікова

Козацька старшина та атрибути козацтва

З уроків історії ви вже знаєте про козацьке військо та атрибути козацтва. Згадайте, хто стояв на чолі козаків і які спеціальні військові знаки, регалії та атрибути – клейноди – мали козаки. Доповніть речення словами з довідки, розгадавши ці анаграми.

_____ - людина, наділена вищою судовою й виконавчою владою.

_____ очолював військову канцелярію й відав усім діловодством Січі.

_____ - два порученці гетьмана.

_____ різнокольорові козацькі прапори із зображенням святих, хрестів, зброї.

_____ мала круглу форму із зображенням козак у гостроверхій шапці на голові, нею розпоряджався суддя.

_____ керував артилерією.

_____ чинив суд

_____ керували побутом, господарським і військовим життям у куренях.

_____ - мідна або золочена куля на дерев'яній палиці з пучком кінського волосся, вказував місцезнаходження гетьмана під час бою.

_____ - символ влади гетьмана та кошового отамана.

Для довідок: меганть, зойинбо, спира, дясуд, ивуолса, нірікун маотина; увбала, учбкун, тепачак, кигворо.

Знайдіть слова

Знайдіть слова і охарактеризуйте головного героя
«Пісні про Байду».

Й	Щ	В	С	И	Л	Ь	Н	И	Й	Ф	П	Л	Ю	Ч	К
Ц	В	О	Л	Ь	О	В	И	Й	Г	І	П	Д	Б	Я	А
У	Є	В	И	Я	С	Е	Х	О	Р	О	Б	Р	И	Й	М
К	Ж	І	Т	Ц	К	П	А	Т	Р	І	О	Т	Ь	Ф	Н
Е	Д	Ф	М	У	Ж	Н	І	Й	Ґ	В	Р	Ж	Т	У	Р
Н	Л	Ґ	Ь	І	В	І	Д	В	А	Ж	Н	И	Й	К	В
Ц	І	Л	Е	С	П	Р	Я	М	О	В	А	Н	И	Й	Л
Г	О	Я	Б	Ч	А	П	Н	Т	Ї	Г	Е	Р	О	Й	А
Ш	Р	Ч	Ю	К	М	І	Т	Л	И	В	И	Й	И	Е	Д
Ї	П	С	Й	У	М	И	Р	Г	Є	А	О	Є	М	Н	Ж
Х	А	М	Ф	В	З	А	Х	И	С	Н	И	К	С	Г	Ґ

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

9. _____

10. _____

Кому належать ці слова?

Пригадайте зміст твору і встановіть, кому належать ці слова. До кого вони звернені?

А. «Ой, цюро ж мій
молодесенький,
Та чи будеш мені
вірнесенький?»

Б. «Візьміть Байду добре
в руки,
Візьміть Байду, ізв'яжіте,
На гак ребром зачепіте!»

В. «Отто ж тобі, царю,
За Байдину кару!»

Г. «...Будь мені лицар та
вірнесенький,
Візьми в мене царівночку,
Будеш паном на всю
Вкраїночку!»

Ґ. «Твоя, царю, віра
проклятая,
Твоя царівночка
поганая!»

Д. «Подай мені тугий
лучок
І стрілочок цілий пучок!»

1. Байда – цюрі

2. Цар турецький
– Байді

3. Байда – царю
турецькому

4. Байда – цюрі

5. Цар турецький
– гайдукам

6. Байда – царю
турецькому

1

2

3

4

5

6

Вікторина

**Перевірте, чи добре ви зрозуміли
твір «Пісня про Байду».**

1. У якому столітті була створена «Пісня про Байду»?

- А) XIV століття;
- Б) XV століття;
- В) XVI століття;
- Г) XVII століття.

2. Яке слово використовували для опису Байди у XVI столітті?

- А) гультяй;
- Б) герой;
- В) захисник;
- Г) відчайдух.

3. Ким виступає Байда в пісні?

- А) наближений до турецького султана;
- Б) підданий татарського хана;
- В) народний улюбленець і козак;
- Г) молдовський боярин.

4. Яка доля спіткала Байду у пісні?

- А) зрадив свою землю;
- Б) потрапив у неволю і зазнав катувань;
- В) став султаном;
- Г) загинув у бою.

Вікторина

Перевірте, чи добре ви зрозуміли
твір «Пісня про Байду».

5. Де вперше з'являється Байда у пісні?

- А) на ринку в Царгороді;
- Б) у лісі;
- В) на полі бою;
- Г) вдома.

6. Що пропонує султан Байді?

- А) багатство і землі;
- Б) високу посаду;
- В) одружитися з царівною;
- Г) повернення додому.

7. Як Байда реагує на пропозицію султана?

- А) приймає її з радістю;
- Б) відмовляється, бо його серце належить свободі своєї землі;
- В) просить час на роздуми;
- Г) вимагає додаткових умов.

8. Що наказав зробити цар турецький після відмови Байди?

- А) кинути Байду до в'язниці;
- Б) примусити служити на ворожу державу;
- В) повісити Байду на гак ребром;
- Г) вислати Байду з Цареграду.

Вікторина

Перевірте, чи добре ви зрозуміли
твір «Пісня про Байду».

9. Яку зброю використовує Байда для свого останнього героїчного вчинку?

- А) меч;
- Б) кинджал;
- В) спис;
- Г) лук і стріли.

10. Який художній прийом використано в «Пісні про Байду» для уславлення подвигу козака?

- А) гіперболізацію;
- Б) анафору;
- В) порівняння;
- Г) епітети.

11. Яка основна тема пісні «Пісня про Байду»?

- А) розповідь про любовну історію;
- Б) героїчний вчинок козака Байди;
- В) повстання селян;
- Г) подорож у пошуках скарбів.

12. Який урок Байда хотів дати царю своїми діями?

- А) не тримати в'язнів без їжі;
- Б) не карати невинних людей.
- В) не організовувати завойовницькі походи;
- Г) не забувати про справедливість і честь.